

A terv

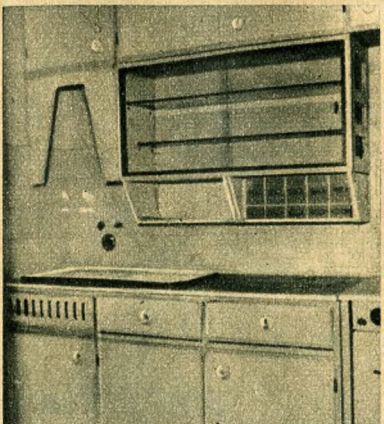

Kétszintes lakások. Minden lakásnak külön kertje, pincéje van; a földszinten a konyha és mellékhelyiségek és a kertre néző nappali szoba, az emeleten a hálószobák és a fürdőszoba

Rovom a girbe-gurba utcákat, az utcák macskaköveit tapodom, s köröttem állnak, mállanak a sokszázéves óbudai házacsok. Amerre lépek: a történelem hangja szól. Ez itt a klasszikus ókor emléke, amott Mátyás városának kis maradványa, emitt a XVIII. század emléke — aztán a századforduló, a két világháború közötti időszak, a magyarországi fasiszmus maradványa állítja meg a szemlélődőt: rom, nyomortanya, düledező viskó...

Minden korszak letette a maga kézjegyet erre a romantikus, érdekes budapesti kerületre. Min-

Beépített konyha, gáz-, illetve villanybojler, műanyagpadló jellemzi az új lakásokat

den korszak épített itt házat, minden korszak olyat, amilyent tudott. Egy régen olvasott könyv néhány sora jut eszembe. Melyik is az? Igen, már tudom. Gelléri Andor Endre írt a Ház a telepen című művében.

„Ott állt az ember az üres telken és építkezett. Tarka-barka falat emelt magának, hogy beborítsa vele az éjszakák ellen a testét, és bár a gyomra korgott, isteni megnyugvás vett erőt az emberen... A lakás nem volt nagyobb, mint a börtöncella: hat lépés erre és hat lépés arra...”

Még most is láthatók Óbudán ezek a „hat lépés erre, hat lépés arra” nagyságú „börtöncellák”. Az egyik ott áll (vagy düledezik?) a Bécsi úton, pár méterre a Vörösvári út kereszteződésétől. Ajtaja nyitva, benéznek. A falak omlanak, de mégis ragyog a tisztaság. Egy téglagyári munkás lakja, feleségével, két gyermekével. Belépek. Az első, amit meglátok: egy televízió és egy mosógép...

A múlt és a ma.

A viskó halálra van ítélve.

Ezen a területen, a gaz, a pór, a régi nyomortelep helyén, ameddig a szem ellát, hatalmas kísérlet folyik. Itt épül az óbudai kísérleti lakótelep: a mi korszakunk kézjegye. Egyszer, talán egy szép, csendes őszi vasárnap délelőtt villamosozz ki ide, kedves Olvasó, s nézz krül. A jövőt láthatod.

Tavaly ősszel kezdődött meg a munka. Ma már áll az első három lakóház. Az év végéig 291 lakás készül el. S aztán folyik tovább a nagy munka egészen a befejezésig: 1500 lakás felépítéséig.

S milyen érdekes lakások, milyen érdekes házak!

Ahány ház — annyi fajta.

A lakások is különbözők: kicsik, nagyok, egyszintesek és kétszintesek, garzonok és háromszobások...

A kísérleti lakótelep tervezőitől, munkásoktól érdeklődöm: tulajdonképpen mi is történik itt Óbudán?

Fekete Edének, a Lakóépítélettervező Vállalat igazga-

Jövő a JELENBEN

tójának a következő a véleménye: „A lakástervezést irányító hatóságok és tervezők régóta igénylik, hogy a megszokott s az otthoni élet megváltozott, új igényeit nem mindenben kielégítő lakásfajták mellett — vagy azok helyett — kísérleti építkezések tapasztalata alapján válasszák ki a jövő új lakástípusait. Ne a tervek fölött vitatkozzanak, hanem a megépített és használatba vett lakások helyszíni vizsgálata alapján vonják le a gyakorlati következtetéseket.”

Csordás Tibor tervező véleménye: „A kísérleti lakótelep elsődleges célja az új lakásalaprajzi rendszerek gyakorlati kipróbálása. Célunk hármas. Először: A lakások nagyságának meghatározása ne a szobák száma, hanem a lakásban elhelyezendő fekvőhelyek száma szerint történjék. Másodszor: Fokozódjék a lakások technikai felszerelése, vagyis legyen beépített konyha, beépített ruhásszekrény és rendszeres melegvízellátás. Harmadszor: Kis alapterületen is nagy lakóterületet létesítsünk és biztosítsuk az egyes helyiségek jó kapcsolatát.”

Pelikán Imre, a 45-ös Építőipari Vállalat főépítészvezetője mondja: „Olyan új lakásokat akarunk itt felépíteni amelyekben élvezet lakni, jól lehet pihenni, szórakozni, tanulni, s amelyekben a lehető legkisebbre csökken a dolgozó asszonyok második műszakja.”

De ne beszéljünk most már a lakásokról, nézzük meg őket.

Melyiket is válasszuk a sok közül?

Talán ez az egyik legérdekesebb: íme. Kis kerthez jutunk, majd a terraszról az előszobába lépünk. Innen nyílik a beépített bútorzatú konyha és a kamra, végül egy lépcső. Felmegyünk a néhány lépcsőfokon és máris a szobákban vagyunk. Nagy ablakok, műanyag padló, szép falsíkok. Jól berendezhető szobák ezek. Itt az emeleten van a fürdőszoba is. Ez tehát a kétszintes lakás, Magyarországon talán még újdonság, de sok külföldi államban már régóta az egyik legkedveltebb lakásfajta.

Milyen lakások épülnek még a lakótelepen?

Tízféle lakás épül. Legtöbbjük kétszobás és étkezőkonyhás. Az új tervezési elvek szerint az a törekvés, hogy a konyha, az előszoba, a fürdőszoba méreteinek csökkentésével nagyobb nap-

pali szobát és több különálló kisebb szobát építsenek, így lehetőség nyílik a vendégfogadás, a pihenés, a tanulás és több más otthoni tennivaló egyidejű lebonyolítására. A lakásokhoz három féle konyhát építenek. A kis garzonlakásokhoz főzőfülkét, a nagyobbakhoz főzőkonyhát, vagy étkezőteret konyhát. Az étkezőtér nagy előnye, hogy toboajtóval, függönnyel, vagy bármely más megoldással a konyhához, vagy a szobához csatolható, vagy azoktól teljesen elválasztható.

A Kutrovcics-brigád kiváló eredményeinek titka a meggondolt, tervszerű együttműködés

Hamarosan átadásra kerül ez az egyemeletes kertés ház

Nézem a lakásokat, a készeket és a készülöket, nézem a tervrajzokat és egyre erősödik az érzésem: nagyon nagy öröm lesz ezekben a lakásokban lakni. Néhány helyen a műanyag is megjelent már. A lakások padlózata már mindenütt műanyagból készült. A külső homlokzatot néhány háznál magyar gyártmányú műanyag-festékkel festik be. Műanyagból készült csapokat,

kilincseket, berendezési tárgyakat látok. Egyrésztük még külföldi, de másrésztük már magyar készítmény.

Újfajta lakások, valóban. De... Pelikán Imre főépítészvezető magyarázza:

— Ezekben az új lakásokban nem lehet majd a régi bútorokkal megférni. Az hiszem, aki idejön majd lakni, annak meg kell ismerkednie, meg kell barátkoznia a modern, s ezekbe a lakásokba való újfajta bútorokkal is.

atni a szakembereknek és a nagyközönségnek egyaránt. Megmutatjuk tehát a jó példát. De megmutatjuk a rosszat is. Elrettentésül. Egy-két lakást, hogy úgy mondjam „öreganyám módjára” rendezünk be. Hatalmas, nehéz, ormótlan bútorokkal tömjük tele a szobákat. Hadd lássa mindenki a különbséget és döntsön.

Ötszáz ember építi ezt a hatalmas kísérletet. Műszakiak, kőművesek, kubikusok, segédmunkások, villanyszerelők, gázosok, festők és még számtalan szakmájú, korú, képességű ember. Róluk is szeretnék szólni néhány szót.

Itt van például elsőnek maga a főépítészvezető, Pelikán Imre. „Öreg róka” ő a szakmában. Annyi lakást épített már, hogy számon sem tudja tartani. Több évtizedes értékes tapasztalata van mögötte.

— Mi volt a legizgalmasabb munkája? — kérdezzük.

— A szigetközi árvíz után én voltam az újjáépítés miniszteri biztosa. Ez volt eddigi legizgalmasabb munkám.

— És ez itt? Ez milyen munka?

— Gyönyörű. De — ha akarja írja, ha akarja ne írja meg — egy kicsit idegesítő is. Nagy a hajrá. Időnkint akadozik az anyagellátás, különösen a gépipari üzemek szállítják késve a különböző szerelvényeket és ilyenkor mindig felborul a szépen kidolgozott ütemterv. Hát ahogyan már lenni szokott: időnként kevés a munka, mert hiányzik valami, másszor meg hajrá, gyerünk: reggeltől estélig. De így szép ez. Úgy szép az élet, ha zajlik. Történjék azonban bármi: december 15-ig átadjuk a tervezett 291 lakást.

Egy függőfolyosós ház építkezésén megszólítottam a munkásokat:

— Valóban készen lesznek mindennel határidőre?

S a válasz kórusban érkezik:

Természetesen.

Nagyszerű emberek, brigádok dolgoznak a falakon, a lakásokban, az alapozásoknál. Itt van például a Titi kubikus brigád. Kezdetől fogva ezen az építkezésen dolgoznak, évek óta ehhez az építészvezetőséghez tartoznak. Nincs olyan munka, amit ne végeznének el a leglelkiesmeretesebben és legnagyobb odaadással. A tél végén egyszer akkora hóvihar támadt, hogy majd elfújta a frissen emelt falakat. A Titi-brigád azonban nem tágtított.

Legyűrte az orkánt és dolgozott tovább.

Regéket mesélnek — különösen a fiatalok — *Kutrovics* elvtársról, az egyik kőműves brigád vezetőjéről. Ahogy elnézem, nem fiatal ember, de munkatempója megszégyeníthet sok tizennyolc évest. Illetve: nem is megszégyenítésről van itt szó, sokkal inkább *példamutatásról*. *Kutrovics* elvtárs maga mellé vett a brigádba jónéhány fiatal szakmunkást. S most őket lelkesíti, tanítja maga példájával. Úgy tud hatni rájuk, hogy akár a tűzbe is bemennének érte.

Aztán nem lehet szó nélkül elmenni a *Pisák*-brigád mellett sem. Úgy hírlík, *ebben a brigádban dolgoznak az építkezés legjobb szakmunkásai*. S ez meg is látszik munkájukon. Ha valahol valamilyen nehéz munka van, vagy különleges jó minőséget kell produkálni — oda kit is küldhetnének mást, mint a *Pisák*-brigádot.

— Rakkolunk — mondják a brigád tagjai, amj magyarul annyit jelent: szeretünk sokat és jól dolgozni. — Egy ilyen építkezésen öröm a munka. Azt hisszük, nagyon szépet és maradandót alkotunk ezen a néhány hektáros területen.

Valóban nagyon szép születik itt. Egy hatalmas lakótelep, 1500 lakással, szebbnél-szebb modern lakással, hogy utat mutasson a jövő felé. S a jövő — mint tudjuk — lényegében az, hogy 15 *esztendő alatt megoldjuk Magyarországon a lakásproblémát*. Egymillió lakást építünk s ezzel minden önálló lakásra jogosult családot saját otthonába költöztetünk.

E terv végrehajtásának kicsiny, de jelentős kezdete ez a kísérleti lakótelep. Itt Óbudán, az elkészülő lakótelep új lakásaiiban otthont találó családok véleménye alapján döntenek majd el az illetékesek, hogy a tizenöt

A kétszintű lakás falépcsős feljárata a hálólhelyiségekhez

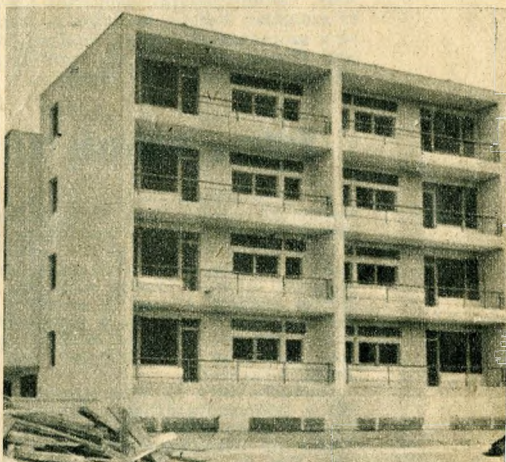
éves terv során milyen lakástípusokat építsünk majd nagyobb számban, melyik az a lakásfajta, amelyik a közönségnek a legjobban tetszik, s ugyanakkor gyorsan, korszerűen és olcsón felépíthető.

S mondjuk meg: olyan szépek és jók ezek a lakások, hogy bizony nehéz lesz választani, melyikük is a legszebb, a legjobb?

Buzási János

Szép és modern kivitelű háznál első szempont a napfény. A belső kiképzésnél tolóajtók és függönyök felhasználásával alakítják a szükségletnek megfelelően a lakóteret

(Szilvássy Z. Kálmán felvételei)

December 15-ig elkészül a 291 lakás

